

ACC. N:R M. 15540:1-3.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Erik B. Karlsson, Tving*
Härad: *M. delstad* Berättare: " " " "
Socken: *Tving* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1962* Född år *1880* i *Tving*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När gammofonen kom. s. 1-3.

N. M. 177

7/11-62

Skriv endast på denna sida.

Frågelista 177

- 1/ År 1898 fick jag se och höra en fonograf första gången, jag minnas något hur den såg ut, en, som ägaren sa, vaxrulle som rotterade, den frambringade ett mycket svagt ljud, den var inspelad, "du gamla du fria" vår nationalsång.
- 2/ År 1903 var genom anslag vid vägar o stigar kungjort att: den aftonen i socknens folkskola skulle en ny talmaskin demonstreras, inträde 25 öre för vuxna o 10 öre för barn, där blev mycket folk, tonerna var ej fullödiga, men den hördes och åhörarna var belåtna, där förekom både tal och musik.
- 3/ Det var någon köpman och ungtkarl som hade varit ute och rest omkring litet och hade råd till inköp av en gramofon.
- 4/ Det var en 4kantig låda av ek 30 x 30 cm. polerad i träets färg 12 cm hög, tratten 40 cm. lång blankpolerad plåt, inuti var tratten belagd med röd färg, tratten var kopplad med en rörkrok av läder till ljuddosan och uppbars av en arm av trä och ståltråd, ljuddosan en metallring med glas å ena sidan där

NM 177

en kontakt fäst å glasskivans mittpunkt genom ringens kant och där utanför var kontakten formad till en hylsa med skruv där ett stålstift placerades. Urverket i lådan drogs upp med en lös-tagbar vev som stacks i från sida, ovanpå lådan var en järnplatta klädd med grön sammet, även fanns ovanpå i järnplattans kant en bromspedal, då drevaxeln gick över järnplattans höjd placerades spelplattan med des hål på drevaxeln, med bromspedalen kunde hastigheten modifieras efter behag.

5/ På de första gramofonskivor var inspelning endast på en sida o vi kallar dom "stenskivor" bland de äldsta var =

"Ljungby Horn" af F. Frieberg, sjungen af operasångare August Svensson Stockholm 082000.

"En vise om vackre flickor" sjungen af bygdemålstalare Calle Lindström Norrköping 2.28205.

"Sjörövaren" af Gumpert, sjungen af operasångare Oskar Bergström Stockholm G.C.72142.

"Lundby-valsens" spelad af eliteorkestern Stockholm G.C.70599.

" BeautifulBirds sing on " sung by Mr Herbert Payne, Wirth orches-
tral accompaniment London, X-42585.

" Irmelin Rose af Petersson Berger, med kornettsolo, spelaf elite-
orkestern, Stockholm, V. 70617. m.fl.

6/ Graophone Concert Record, Trade Mark, manufaktured by, The
Gramophone Company Limited, and Siester Companie, Svedish Band.

7/ Dessa här upptagna skivor är de första som förekom i mitt hem
1910- 1915, samtliga inspelade på en sida.

8/Gramofonskivor började användas vid enkla danstillställingar
i bygden allt mer, det fanns gramofonägare, som stod till
tjänst en lång kväll med dansmusik till förtret för bygdens
spelmän.